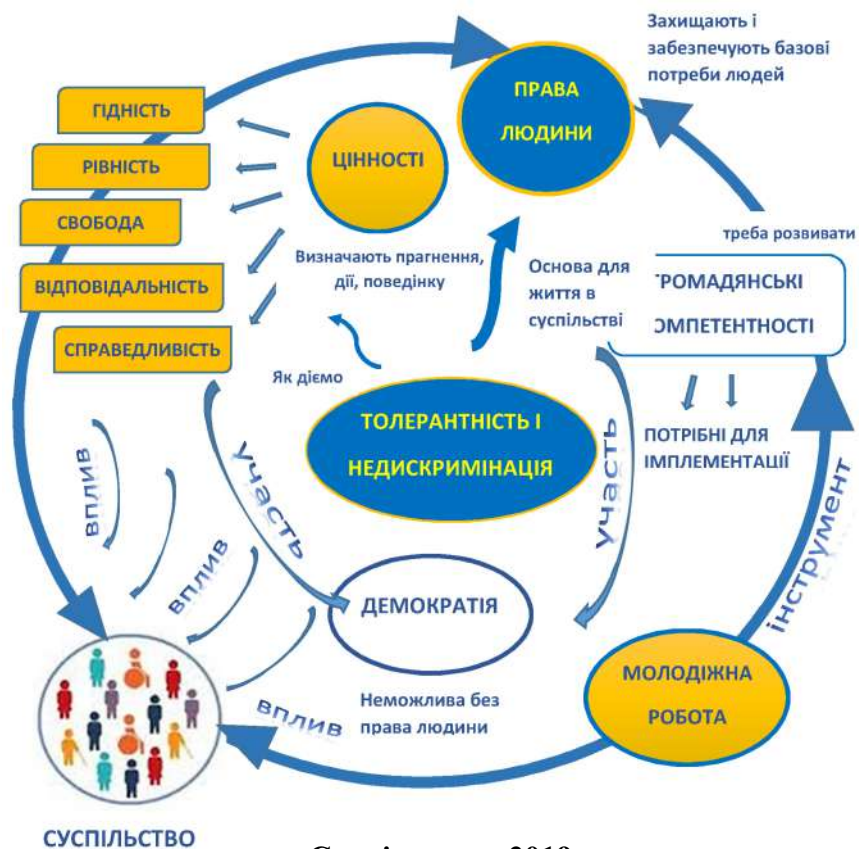

МОДЕЛЬ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ

**Донецька обласна державна адміністрація
Департамент освіти і науки
Донецький обласний палац дитячої та юнацької творчості**

МОДЕЛЬ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ

**(з досвіду роботи Донецького обласного палацу
дитячої та юнацької творчості)**

Друкуються за ухвалою науково-методичної ради
Донецького обласного палацу дитячої та юнацької творчості
(протокол № 4 від 11.06.2019 р.)

Укладачі:

Гриненко О.М., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач
гуманітарно-науково-технічного відділу Донецького обласного палацу
дитячої та юнацької творчості

Скорописова Л.І., керівник гуртка Донецького обласного палацу
дитячої та юнацької творчості

Модель громадянської освіти (з досвіду роботи Донецького
обласного палацу дитячої та юнацької творчості) // уклад.: Гриненко О.М.,
Скорописова Л.І. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2019. 30 с.

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО	4
ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ВИХОВАНЦІВ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	5
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	11
МОДЕЛЬ СИСТЕМИ ГРОМАДЯНСЬКО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ ТА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В ДОНОПДЮТ «З УКРАЇНОЮ В СЕРЦІ»	20
ДОДАТКИ	28

ВСТУПНЕ СЛОВО

«Ми прагнули, щоб у кожного підлітка поступово формувалося особисте ставлення до Батьківщини: бажання, духовний порив утвердити її гідність, велич, честь, славу, могутність».

В.О. Сухомлинський

Щоб виховувати патріота, потрібно насамперед знати, що таке патріотизм та яка його структура. Визначень патріотизму можемо знайти дуже багато, та зводяться вони до одного: патріотизм – це любов. Любов до рідної землі, свого народу, його історії, культури. Я б ще додала: це любов і відповідальність. Любов до землі, на якій ти народився, та відповідальність за її долю та долю твого народу. Громадянський патріотизм – це ще й спільна ідея, яка може об'єднати народ України в єдину націю. Країну може привести до процвітання та успіху об'єднаний великою патріотичною ідеєю народ. Тому розраховувати можемо лише на себе. Відомий український співак, громадський діяч і щирий патріот Святослав Вакарчук сказав в одному інтерв'ю: «Не дивіться на Україну, як на землю своїх батьків. Дивіться на неї, як на землю своїх дітей. І тоді прийдуть зміни...». Дуже важливо, щоби кожен з нас зрозумів: щастя нашої країни залежить від нас самих. Не від президента, політиків, депутатів, а від кожного з нас особисто. Тільки тоді, коли кожен українець почне замість запитання «Що держава зробила для мене?» ставити запитання «Що я зробив для своєї держави, її майбутнього, для щастя своїх дітей, які тут житимуть?» – тільки тоді можна буде говорити про новий, справжній патріотизм української нації і тільки тоді Україна почне рухатися вперед на шляху до процвітання.

У світлі змін, що відбуваються в українському суспільстві та освіті, педагогічний колектив Донецького обласного палацу дитячої та юнацької творчості визначив патріотичне виховання як пріоритетний напрямок освітньої діяльності.

У закладі працює творча група, яка займається проблемою громадянської освіти. Результат її роботи – модель громадянської освіти в умовах Донецького обласного палацу дитячої та юнацької творчості як складова комплексу взаємопов'язаних компонентів освітнього процесу.

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ВИХОВАНЦІВ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті розкрито сутність поняття «громадянська компетентність» та головні аспекти її формування. Представлені основні компоненти змісту, етапи, форми і методи громадянської освіти в закладі позашкільної освіти.

Ключові слова: компетентність, громадянськість, громадянська компетентність, формування компетентності, громадянська освіта.

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок її з основними науковими та практичними завданнями. Україна – молода держава, яка перебуває в стані радикальних політичних, економічних та соціальних перетворень. Шлях від тоталітарної ідеології до свободи й демократії виявився для нашого народу не простим: події Майдану, анексія Криму, інформаційна й військова агресія з боку сусідньої держави стали реаліями нашого життя.

Новітні процеси, що відбуваються у державі, актуалізували завдання виховання громадянина, яке реалізується через виховний простір, як навчального закладу так і позашкільного закладу освіти.

Громадянське суспільство потребує відтворення почуття істинного патріотизму як духовно-моральної цінності, формування в молоді активної, соціально значущої позиції, яку вона може проявити в усіх видах діяльності, перш за все, пов'язаних із захистом інтересів своєї родини, рідного краю, реалізацією особистого потенціалу на благо української держави. Тому значимість громадянської освіти підвищується і потребує системно-комплексного підходу до його формування. Сприяння розвитку громадянського суспільства передбачає також наявність і вияв громадянської компетентності.

Мета дослідження полягає у розкритті змісту громадянської компетентності та її формування у вихованців закладу позашкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. Одним із найактуальніших завдань сьогодення в Україні є створення умов для формування людини-громадянина. Виконання цього завдання може забезпечити система громадянської освіти. Свідченням зростання інтересу до проблем громадянської освіти в Україні є програми, проекти, наукові конференції та публікації.

У низці основоположних освітянських документів, які можна вважати концептуальними основами громадянської освіти в Україні: Конституції України, Законі України «Про освіту» [1]. Національній стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016-

2020 роки [2], Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки [3] та Національній стратегії у сфері прав людини [4], підкреслюється необхідність формування громадянина України як освіченої, творчої особистості, в якій органічно поєднуються високі моральні риси, громадянська зрілість, патріотизм, професійна компетентність, потреба у самовдосконаленні.

На освіту покладається завдання, пов'язане з формуванням соціально-політичної компетентності особистості, розвитку в неї таких якостей, як соціальна активність, відповідальність, повага до прав людини, до інших культур, підготовка молоді до ролі громадян відкритого демократичного суспільства.

Згідно Концепції розвитку громадянської освіти в Україні, громадянська освіта має охоплювати всі види освіти (формальну, неформальну, інформальну), а також всі рівні освіти і всі вікові групи громадян, включно з освітою дорослих, та бути спрямованою на формування громадянських компетентностей.

А у концептуальних засадах реформування середньої освіти «Нова українська школа» зазначається, що реалізація основних завдань щодо формування освіченого українця, всебічно розвиненого, відповідального громадянина і патріота, здатного до інновацій і перетворень, покладається значною мірою на позашкільні заклади.

Позашкільна освіта сьогодні має розглядатись як така, що виявляє найближчі перспективи розвитку особистості в різних соціальних й освітньо-виховних інститутах, де позашкільні навчальні заклади мають стати центрами мотиваційного розвитку особистості, її самореалізації і професійного самовизначення [5].

Враховуючи останнє, в сьогоденні досягнення нової якості позашкільної освіти має на меті підготовку своїх вихованців до активної участі в житті демократичного суспільства і формування громадянських компетентностей і компетенцій.

Ця мета може бути досягнута за рахунок компетентнісного підходу, що базується на застосуванні в меті, завданнях, змісті, формах та методах позашкільної освіти компетентностей особистості.

Під компетентністю тут розуміємо поєднання знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, особистих якостей, що визначає здатність особи успішно провадити діяльність у нових непередбачуваних умовах та повноцінно реалізувати себе у житті, володіючи відповідними знаннями, вміннями, навичками, досвідом та культурою.

Однією з таких компетентностей і є громадянська компетентність. Поняття громадянської компетентності тісно пов'язане з поняттям громадянськості. Громадянськість – це «духовно-моральна цінність, світоглядна і психологічна характеристика особи, що визначає її обов'язок і відповідальність перед співвітчизниками та Батьківщиною [5].

Аналіз наукової літератури з проблематики дослідження дає змогу визначити поняття громадянськості, як певної позиції людини щодо своєї держави та народу та що проявляється у громадянському самовизначенні особистості.

На нашу думку, громадянськість у вихованців позашкільного закладу формується у процесі громадянської освіти поряд з такими особистісними якостями як патріотизм, національна самосвідомість, повага до національних традицій, правосвідомість, громадянська активність, громадянська відповідальність, а також громадянський обов'язок – захист Батьківщини тощо.

Громадянськість, як риса особистості, повинна відбивати: патріотичну самосвідомість, громадянську відповідальність, суспільну ініціативність й активність, готовність трудитися для розвитку Батьківщини, захищати її, підносити її міжнародний авторитет; повагу до Конституції, законів держави, прийнятих у ній правових норм, сформованість потреби в їх дотриманні, високій правосвідомості; досконалі знання і володіння державною мовою, турботу про піднесення її престижу; увагу до батьків, свого родоводу, традицій та історії рідного народу, усвідомлення своєї належності до нього як його представника, спадкоємця і наступника; дисциплінованість, працьовитість, завзятість, почуття дбайливого господаря своєї землі, піклування про її природу, екологію та гуманність, шанобливе ставлення до культури, традицій, звичаїв національних меншин, що проживають у країні, високу культуру міжнаціонального спілкування.

Для розуміння сутності громадянської компетентності важливими є такі моменти як: ключова компетентність, що характеризується спроможністю людини здійснювати складні поліфункціональні, культуродоцільні види діяльності, ефективно розв'язуючи проблеми; в її основі лежать громадянські цінності, що уналежнюють ідеали, переконання та моральну позицію особистості; її формування може здійснюватись виключно в спільній діяльності керівника гуртка та вихованця та її компоненти тісно пов'язані між собою й формуються комплексно. Кожен з компонентів може бути представлений як інтегрована якість особистості.

Структура громадянської компетентності вихованця

Складник	Суть	Вияви
Мотиваційно-ціннісний	Зацікавленість у громадянській освіті, здатність брати на себе відповідальність, підтримувати інших, вибудовувати з ними взаємодію на	Наміри, бажання, прагнення досягати поставлених цілей чи уникати їх, здійснювати заплановане чи відмовлятися від його реалізації; усвідомлення й визнання таких цінностей як гідність

	паритетних основах активності	людини, толерантність, демократичні принципи життя, повага до прав і свобод людини, норм, законів держави
Когнітивний	Громадянське знання, уявлення про себе, свої соціальні ролі, взаємодію із соціальними інститутами, способи захисту і дотримання прав і свобод людини, взаємодію з владою	Знання про права і свободи людини, механізми їх захисту, принципи функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування, знання прийомів взаємодії із соціальним оточенням та захист власних інтересів
Операційно-діяльнісний	Готовність і здатність орієнтуватись у ситуації, прагнення вплинути на те, що відбувається, готовність до компетентної участі в суспільному житті, спроможність приймати рішення, контролювати свою діяльність, навчатися самостійно	Вербальні й невербальні, соціальні й комунікативні, інтерактивні й рефлексивні вміння у взаємодії із соціальним оточенням: лідерство, вміння ставити запитання й відповідати на запитання, обґрунтовувати власну позицію, робити свідомий вибір, ухвалювати рішення

І, таким чином, громадянську компетентність можна розглядати як складне інтегроване утворення у структурі особистісних якостей і рис характеру вихованця, що є основою специфічного способу мислення та спонукальною силою повсякденних дій, вчинків, поведінки які допомагають людині усвідомити своє місце в суспільстві, обов'язок і відповідальність перед співвітчизниками, Батьківщиною і державою і формування якого відбувається в процесі реалізації навчальних і виховних систем позашкільного закладу.

Формування громадянської компетентності відбувається через громадянську освіту, що є комплексною інновацією, оскільки її впровадження означає оновлення не лише змісту, а й форм і методів організації навчально-виховного процесу в закладі позашкільної освіти.

Важливість громадянської освіти вихованців закладу позашкільної освіти зумовлена новими соціально-політичними реаліями українського суспільства, пошуком спільних для громадян демократичних цінностей і національних ідеалів, участю України в загальносвітових політичних, економічних і соціокультурних процесах. Це потребує освіти для

демократичного громадянства через якісне формування громадянської ідентичності, здатності й готовності молоді людини до усвідомленого вибору шляхом критичного аналізу різних можливостей та варіантів, активної участі в суспільних процесах, установлення конструктивних відносин на засадах соціального партнерства.

Ефективність громадянської освіти буде проявлятися через формування у вихованців громадянської компетентності, що реалізується в активному залученні вихованців до проблемного навчання, експериментування, розвитку критичного мислення, самостійності суджень, творчого потенціалу. Якнайповніший розвиток громадянської компетентності відбувається через: засвоєння знань («навчання про»), розвиток розуміння і ставлень («навчання для розвитку розуміння та ставлень»), а також через здобуття практичного досвіду («навчання через досвід»)

Це вимагає створення умов для мотивації й участі вихованців в обговоренні актуальних проблем навчання, проблем місцевої громади, суспільства і держави, глобальних проблем сучасності та інформаційного простору, а також опрацювання їх через дію та колективну пізнавальну діяльність.

Навчальна діяльність вихованців має включати самоаналіз, характеристики типових життєвих ситуацій та визначення способів їхнього регулювання; нагромадження досвіду спілкування; проектування процесу самовдосконалення; проведення зустрічей із лідерами громад, депутатами, суддями, журналістами, волонтерами тощо.

При цьому прояв громадянської компетентності може відбуватися через плюралізм думок та поглядів вихованців, формування їхнього критичного мислення, вміння орієнтуватися у складних суспільних процесах. Це враховує актуалізацію соціального досвіду вихованців, що передбачає його поступову реалізацію: конкретний досвід вихованців, що є основою для усвідомлення ними громадянознавчих понять, положень; він розширюється, перетворюючись у нові знання, які перевіряються і відпрацьовуються на практиці.

Такий процес має орієнтуватися не на отримання вихованцями готових відповідей, а спрямовуватися на розвиток самопізнання й самовиховання вихованців, усвідомлення ними суспільних процесів і явищ, осмислення власних життєвих орієнтацій на основі загальнолюдських цінностей.

Через організацію різних навчальних ситуацій, добір проблемних завдань, за допомогою яких формуються інтелектуальні та практичні вміння, відбувається становлення громадянської зрілості вихованців.

При проведенні гурткових занять ефективними є різноманітні активні та інтерактивні методи навчання як-то:

— рольові та ділові ігри (моделювання відносин, вивчення ситуацій, що уможливають обговорення соціальних проблем і спільне їхнє розв'язання);

— аналіз документів громадянознавчої тематики;

— розроблення вихованцями проектів;

— дискусії з актуальних соціальних проблем;

— конференції, збори, круглі столи (обговорення та прийняття рішень, що визначають основні напрямки діяльності);

— спільні заходи із місцевою спільнотою;

— он-лайн спілкування (обговорення на форумі, ведення блогів, розміщення інформаційних ресурсів на сайтах, тощо);

— організація рефлексії вихованців (обговорення фільмів, виставок, твори-роздуми, бесіди);

— організація досліджень, презентацій тощо.

Також прояв громадянської компетентності вихованців передбачає їх участь у соціальних проектах які сприяють розвитку мотивації й активізації громадянської активності вихованців, формуванню досвіду громадянської участі.

Вихованці отримують не тільки знання в закладі позашкільної освіти, а й практичні навички повсякденного громадянського досвіду – партнерства, взаєморозуміння, лідерства й поваги до інших, ініціативності у прийнятті рішень, відповідальності у спільній діяльності.

Висновки дослідження. Формування громадянської компетентності у вихованців закладу позашкільної освіти за допомогою громадянської освіти спрямоване на формування й розвиток таких їхніх умінь як: критично мислити, визначати проблему та бачити шляхи її розв'язання; аналізувати різні джерела інформації та вміти аргументувати власну думку; вести конструктивний діалог, співпрацювати з іншими, знаходити компроміс, поважати думку інших, проявляти толерантність, емпатію; реалізовувати свої права та захищати їх, допомагати іншим людям у захисті їхніх прав.

А це, у свою чергу, забезпечує цілеспрямовану підготовку вихованців позашкільного закладу освіти до функціонування у системі суспільних відносин поліваріантного світу, глобалізації, соціальної взаємодії та активної відповідальної їх участі в суспільній діяльності.

У перспективі дослідження – розроблення моделі громадянської освіти в умовах закладу позашкільної освіти.

Література

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

2. Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016-2020 роки [Електронний ресурс] Режим доступу: www.kmu.gov.ua/ua/gromadskosti/gromadyanske-suspilstvo-i-vlada/

spriyannya-rozvitku-gromadyansko-go-suspilstva/nacionalna-strategiya-spriyannya-rozvitku-gromadyanskogo-suspilstva-v-ukrayini-na-2016-2020-roki

3. Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки [Електронний ресурс] Режим доступу: http://ptokyiv.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1106&Itemid=180

4. Національна стратегія у сфері прав людини [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.ombudsman.gov.ua/ua/page/secretariat/docs/natsionalna-strategiya-u-sferi-prav-lyudini>

5. Пустовіт Г.П. Позашкільна освіта і виховання: теоретико-дидактичний аспект: Монографія. / Г.П. Пустовіт. Книга 1. Видання друге доп. І випр. – Видавництво МДУ ім. В.О. Сухомлинського. 2010.- 379 с.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У сучасному світі громадянська освіта є складовою соціальної політики більшості розвинутих країн. Освіта та виховання громадян демократичної країни особливо важливі для сучасної України, яка стоїть на шляху здійснення своєї історичної місії з реалізації національної ідентичності в соціальній, політичній, економічній і духовно-культурних сферах, на шляху входження до світового співробітництва.

Тенденції цивілізованого розвитку висувають нові вимоги перед людиною, а отже і перед освітою, що відіграє вирішальну роль у становленні кожної особистості.

У контексті зазначеного важливим є те, що новітні процеси, що відбуваються у державі, актуалізували завдання виховання громадянина, яке реалізується через виховний простір як навчального закладу так і позашкільного закладу освіти.

Громадянське суспільство потребує відтворення почуття істинного патріотизму як духовно-моральної цінності, формування в молоді активної, соціально значущої позиції, яку вона може проявити в усіх видах діяльності, перш за все, пов'язаних із захистом інтересів своєї родини, рідного краю, реалізацією особистого потенціалу на благо української держави.

Згідно Концепції розвитку громадянської освіти в Україні, яка схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2018 р. № 710-р – громадянська освіта має охоплювати всі види освіти (формальну, неформальну, інформальну), а також всі рівні освіти і всі

вікові групи громадян, включно з освітою дорослих та бути спрямованою на формування громадянських компетентностей.

Організація ефективної системи громадянської освіти у закладах позашкільної освіти для розвитку та самореалізації особистості за допомогою інноваційних освітніх технологій; формування громадянської свідомості у вихованців шляхом національно-патріотичного виховання є запорукою виконання цього завдання.

Правові основи громадянської освіти в Україні закладені у:

- Конституції України.
- Законі України «Про освіту».
- Національній стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016-2020 роки.
- Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки.
- Національній стратегія у сфері прав людини.

Згідно Конституції України:

- держава сприяє консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості, традицій і культури, етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України;
- визначаються інші права, свободи та обов'язки людини та громадянина, яких мають неухильно дотримуватися при впровадженні громадянської освіти.

У законі України «Про освіту» наголошується, що важливим є:

- виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій;
- формування усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення;
- формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками;
- формування громадянської культури та культури демократії;
- формування культури здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля.

Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016-2020 роки підкреслює значимість активізації діяльності, спрямованої на підвищення громадянської освіти населення щодо можливості захисту своїх прав та вираження інтересів через різні форми демократії участі.

Крім того, у Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки зазначено, що формування у громадян відповідального ставлення до інтересів України, захисту її суверенітету та

територіальної цілісності, забезпечення безпеки та усвідомлення спільності інтересів людини та держави, розвиток національної ідентичності, що передбачає закріплення функціонування державної мови в усіх сферах суспільного життя, включаючи повагу та розвиток мов усіх національних меншин та корінних народів, які проживають на території України, є важливим.

У Національній стратегії у сфері прав людини підкреслюється значимість активізації діяльності, спрямованої на підвищення громадянської освіти населення щодо можливості захисту своїх прав та вираження інтересів через різні форми демократії участі.

Завдання з виховання молоді, формування творчої, соціально активної особистості, розвитку інтелектуальних здібностей дітей та підлітків вимагають від керівництва та педагогів закладів позашкільної освіти обґрунтованих підходів до організації освітнього процесу. І перш за все це проведення роботи закладу на *основі принципів демократизації, гуманізації та індивідуалізації освітнього процесу.*

Необхідно створити умови для розвитку та самореалізації особистості за допомогою інноваційних освітніх технологій; формування громадянської свідомості вихованців шляхом національно-патріотичного виховання.

Національно-патріотичне виховання дітей та молоді передбачає комплексну, системну і цілеспрямовану діяльність органів державної влади, громадських організацій, сім'ї, освітніх закладів, інших соціальних інститутів щодо формування у молодого покоління високої національно-патріотичної свідомості.

Завдання позашкільного закладу освіти – так побудувати виховну діяльність, щоб сама її організація, приклади авторитетних наставників-учителів, середовище виховували дітей у дусі патріотизму, глибокого розуміння історії свого народу, національної ідентичності, самобутності.

Форми, методи та прийоми роботи з національно-патріотичного виховання повинні обиратися, враховуючи вікові особливості учнів, їх уподобання й інтереси, можливості спілкування в мережі Інтернет, традиції закладу й місцевих громад, можливості партнерів.

Громадянська освіта має ґрунтуватися на цінностях активної життєвої позиції, особистої ефективності, істини, правдивості та критичного мислення, взаємоповаги, відкритого спілкування та ефективною співпраці, прав людини та спільного захисту цих прав.

Завдання педагогів позашкільного закладу освіти полягає у тому, щоб саме громадянська освіта:

1. Формувала цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства за рахунок:

- активної життєвої та громадянської позиціях;

- засвоєння демократичних норм, цінностей і моделей поведінки як відповідальних громадян;
- знайомства та включення у життя громади, участі у врядуванні, здатність брати на себе відповідальність;
- визнання багатоманітності, взаємної поваги, мирного врегулювання конфліктів, вироблення консенсусу, сприйняття чесного компромісу;
- усвідомлення важливості свободи думки, совісті та висловлювань, здатність аргументувати свої думки публічно;
- власного почуття гідності, здатності результативно працювати в команді на основі розподілу відповідальності та обов'язків в ній.

2. Була спрямованою на формування компетентностей, пов'язаних з реалізацією особою своїх прав і обов'язків як члена суспільства, за рахунок:

- розуміння власної громадянської ідентичності, державної приналежності, національної, етнічної та культурної ідентичностей, повага до інших культур та етносів;
- здатності плекати українські традиції та духовні цінності, володіти відповідними знаннями, вміннями та навичками, поділяти європейські цінності, спроможність реалізувати свій потенціал в умовах сучасного суспільства;
- розуміння значення національної пам'яті, особливості її розвитку, впливу на суспільно-політичні процеси;
- знання принципів демократії та здатність застосовувати їх у повсякденному житті; розуміння та сприйняття цінності прав та свобод людини, вміння відстоювати свої права та права інших;
- розуміння та сприйняття принципів рівності та недискримінації, толерантності, соціальної справедливості, доброчесності, вміння втілювати їх у власні моделі поведінки, здатність попереджувати та вирішувати конфлікти;
- знання та розуміння державного устрою, принципів і шляхів формування державної політики у всіх сферах суспільного життя на національному, регіональному та місцевому рівнях;
- знання механізмів участі у суспільному, суспільно-політичному та державному житті та вміння їх застосовувати разом з прийняттям рішень на місцевому, регіональному і національному рівнях; відповідальне ставлення до своїх громадянських прав і обов'язків, пов'язаних з участю в суспільно-політичному житті;
- здатності формувати та аргументовано відстоювати власну позицію, поважаючи відмінні думки/позиції, якщо вони не порушують прав та гідності інших осіб;

- здатності критично аналізувати інформацію, розглядати питання з різних позицій, приймати обґрунтовані рішення;

- здатності до соціальної комунікації, солідарних дій та вміння співпрацювати, формувати групи задля вирішення проблем спільнот різного рівня, зокрема шляхом волонтерської діяльності.

3. Навчила цінностям верховенства права, правам і свободам людини і громадянина за рахунок:

- надання знань, сприяння формуванню розуміння та усвідомлення беззаперечної цінності прав людини та прав дитини, набуттю здатності застосовувати та захищати свої права;

- сприяння формуванню розуміння цінностей правової держави (правопорядку), поваги до Конституції, державної мови та державних символів, усвідомленню та дотриманню своїх громадянських обов'язків.

Для становлення демократичного громадянства молоді через якісне формування громадянської ідентичності, здатності й готовності молоді людини до усвідомленого вибору шляхом критичного аналізу різних можливостей та варіантів, активної участі в суспільних процесах, установлення конструктивних відносин на засадах соціального партнерства в умовах закладу позашкільної освіти можна використовувати певну **модель громадянської освіти**.

Вона передбачає, насамперед, формування громадянськості, як провідної світоглядної риси громадянина та набуття ним досвіду презентувати себе, як компетентного, відповідального та активного громадянина власної держави; передбачає також розвиток демократичних цінностей, поведінкових настанов, практичних навичок, знань, оволодіння якими дає змогу кожній особистості дієво долучатися до демократії і містить в собі *компоненти*, як-то:

- *цінності*:
 - ✓ повага людської гідності й дотримання прав людини;
 - ✓ повага культурної багатоманітності;
 - ✓ утвердження демократії, справедливості, рівноправності та верховенства права;
- *поведінкові установки*:
 - ✓ відкритість щодо інших культур, світогляду і звичаїв; повага;
 - ✓ громадянська самосвідомість;
 - ✓ почуття відповідальності;
 - ✓ почуття власної значущості;
 - ✓ стійкість перед невизначеністю;
- *практичні навички*:
 - ✓ здатність до самоосвіти;
 - ✓ вміння аналітичного й критичного мислення;
 - ✓ вміння слухати;
 - ✓ спостережливість;

- ✓ співпереживання; гнучкість і адаптація;
- ✓ комунікабельність;
- ✓ лінгвістичні здатності;
- ✓ вміння спілкуватися різними мовами;
- ✓ готовність до співпраці; здатність розв'язувати конфлікти;
- *знання та їхнє критичне осмислення:*
- ✓ самопізнання і критична самооцінка;
- ✓ знання й критичне осмислення мовних стилів у спілкуванні;
- ✓ пізнання світу та його критичне осмислення.

За таких умов, **характерними особливостями** (ключовими ідеями) даної **моделі громадянської освіти** є:

- активна громадянська позиція;
- принципи «розуміння та соціальної довіри» як основи громадянської освіти;
- принцип «навчання через практичну дію»;
- принцип «демократії участі».

Зміст громадянської освіти не має враховувати лише загальнодержавні інтереси й не має бути представлений у обмеженому сутнісному контексті. За умов сьогодення до сфери громадянської освіти належать як питання політичного аспекту (щодо участі громадян у політичному житті, забезпечення та реалізації прав і, водночас, дотримання обов'язків громадян, проблематика міграційних процесів), так і питання «неполітичного спрямування», наприклад, щодо збереження навколишнього середовища, громадського здоров'я, міжкультурної комунікації, соціально-економічної співпраці територіальних громад, тощо.

Наразі метою громадянської освіти є не лише сприяння в отриманні громадянами відповідних знань (політичних, економічних, соціальних, правових, у сфері культури, тощо). **Головним акцентом впровадження моделі громадянської освіти в закладі позашкільної освіти** є:

- формування практичних навичок активного громадянства, ініціативності;
- залучення вихованців, а надалі і випускників позашкільного закладу до політичної діяльності та участі в управлінні на різних рівнях влади (муніципальному, регіональному, державному) протягом усього процесу людської життєдіяльності.

Першими проявами такої активності є:

- участь у шкільному самоврядуванні;
- участь у публічних обговореннях та дебатах;
- громадська діяльність;
- членство в громадських організаціях та асоціаціях;

- участь в організації та проведенні заходів громадського спрямування (зустрічі, акції, мітинги тощо);
- волонтерська діяльність;
- участь у заходах заборони розповсюдження товарів чи надання послуг, що сприяють виникненню екологічної чи етичної дискримінації.

Важливе значення для формування та розвитку громадянської освіти мають основні принципові засади її реалізації, або наявність відповідної сукупності принципів, що відповідають певній моделі громадянської освіти.

Так *принцип «розуміння та соціальної довіри* як основи громадянської освіти», полягає у виявленні індивідом поваги й терпимості до існуючих ціннісних орієнтирів, ставлень (відносин), традицій, рас, релігій, якостей людей тощо, що відрізняються від власних, але, водночас, співіснують із ними і полягає в готовності підпорядковувати власні індивідуальні інтереси та егоїстичні прояви суспільному благу.

Принцип «соціальної довіри» як основа громадянської освіти, у моделі громадянської освіти – це рівень соціальної довіри і є найбільшою громадянською чеснотою та складовою соціального капіталу.

Принцип «навчання через практичну дію» моделі громадянської освіти передбачає відхід від традиційного формалізованого процесу отримання знань, набуття навичок та формування здібностей, необхідних майбутньому громадянину демократичної держави. Це так зване активне навчання, як основне джерело отримання знань, навичок та здібностей через здійснення певних дій, безпосередньо під час практичної суспільної діяльності (аналіз виконаної діяльності; висвітлення важливих проблем громади через підготовку публікацій, заміток тощо; колективне обговорення з іншими вихованцями, керівниками гуртків актуальних питань; впровадження різноманітних форм електронної звітності тощо).

Навчання через практичну дію, може включати:

- волонтерство, як корисну соціальну практику, спрямовану на вирішення важливих соціальних проблем як окремих громадян, так суспільства загалом;
- громадську діяльність, яка може виявлятися в роботі з конкретними громадянами (наприклад, з людьми похилого віку), а також громадська діяльність, спрямована на забезпечення загальної суспільної користі від виконаного вихованцями завдання (наприклад, акція громадського спрямування – збір іграшок, речей для дитячого будинку, книг для бібліотеки місцевої громади);
- адвокація, яка передбачає організацію публічних виступів, обговорення для отримання певної інформації про суспільну проблему, явище чи процес;

- дослідницька діяльність, що включає збір та аналіз інформації, яка стосується важливих питань для громадськості (наприклад, збір та аналіз інформації про екологічні проблеми тієї чи іншої місцевості) тощо.

Принцип «демократії участі» передбачає, те що вихованець є суб'єктом який володіє певним світоглядом і має відповідні знання, навички та здібності, сформовані громадянською освітою. Це визначає його право на повноцінну участь у житті власної держави (участь у дискусіях, підготовці петицій, тощо). Крім того, демократія участі спрямована, передусім, на боротьбу з основними проблемами сучасної держави та суспільства, а саме, із порушенням прав людини, маніпулюванням громадської думки, лобіюванням олігархічних інтересів, корупцією, засиллям споживчої культури, екологічними проблемами тощо.

Складовими громадянської освіти в умовах закладу позашкільної освіти є такі **види роботи**:

1. Теоретичне навчання – знайомство з основними положеннями громадянської освіти, опанування конкретною сумою знань, що формує ціннісні пріоритети та дає змогу набути певних особистісних якостей.

2. Практичне навчання – реалізація отриманих знань через партнерство з громадськістю – представниками державних органів влади та місцевого самоврядування, правоохоронних органів, громадських організацій, засобів масової інформації, культурно-освітніх закладів за участю у різноманітних акціях, бесідах, диспутах, проектах, у пошуково-дослідницькій роботі, екскурсіях у волонтерському русі тощо.

3. Самостійна діяльність – самостійний пошук інформації та творча обробка матеріалів з питань громадянської освіти.

Компонентами впровадження є:

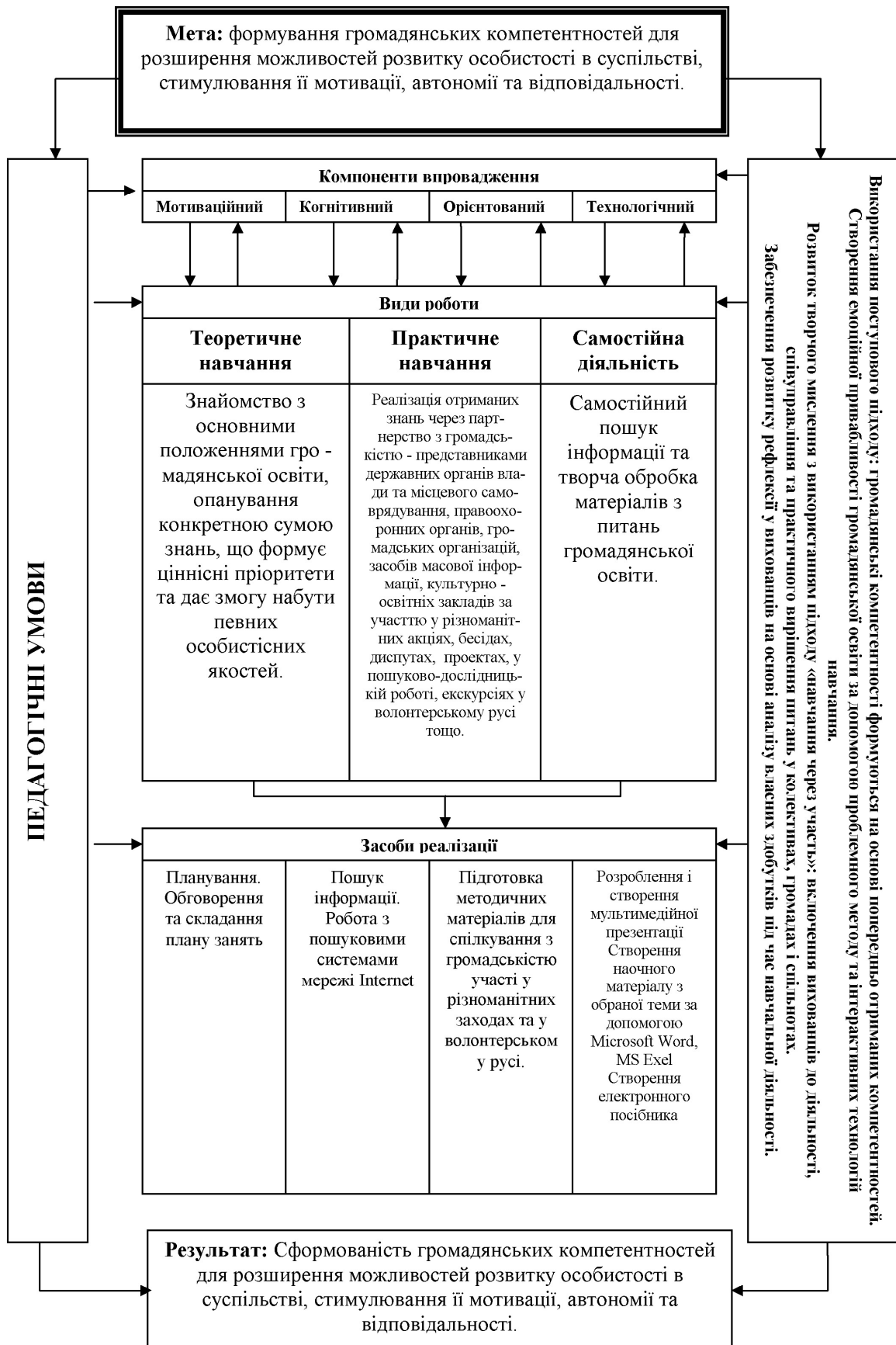
- мотиваційний;
- когнітивний;
- орієнтований;
- технологічний аспекти.

Засоби реалізації передбачають:

1. Планування. Обговорення та складання плану занять.
2. Пошук інформації. Робота з пошуковими системами мережі Internet.

3. Підготовка методичних матеріалів для спілкування з громадськістю участі у різноманітних заходах та у волонтерському русі.

4. Розроблення і створення мультимедійної презентації. Створення наочного матеріалу з обраної теми за допомогою MicrosoftWord, MS Excel. Створення електронного посібника.

Сформованість громадянських компетентностей для розширення можливостей розвитку особистості в суспільстві, стимулювання її мотивації, автономії та відповідальності буде одержана за умови:

- Використання поступового підходу: громадянські компетентності формуються на основі попередньо отриманих компетентностей.
- Створення емоційної привабливості громадянської освіти за допомогою проблемного методу та інтерактивних технологій навчання.
- Розвитку творчого мислення з використанням підходу «навчання через участь»: включення вихованців до діяльності, співуправління та практичного вирішення питань у колективах, громадах і спільнотах.
- Забезпечення розвитку рефлексії у вихованців на основі аналізу власних здобутків під час навчальної діяльності.

Варто зазначити, що надана модель громадянської освіти є досить динамічною, здатною комплексно реагувати на зміни та виклики, які постають перед суспільством, трансформуватися залежно від зовнішньо – та внутрішньо політичних завдань розвитку держави на найближчій перспективі.

Важливо, щоб упровадження моделі громадянської освіти в загальну систему позашкільної освіти передбачало підготовку і підвищення кваліфікації керівників гуртків, а сам позашкільний заклад освіти став для вихованця осередком становлення громадянина-патріота України, готового брати на себе відповідальність, самовіддано розбудовувати країну як суверенну, незалежну, демократичну, правову, соціальну державу, забезпечувати її національну безпеку, сприяти єдності української політичної нації та встановленню громадянського миру й злагоди в суспільстві.

МОДЕЛЬ СИСТЕМИ ГРОМАДЯНСЬКО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ ТА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В ДОНОПДІУТ «З УКРАЇНОЮ В СЕРЦІ»

Актуальність проблеми

Виховання та самовиховання особистості, соціалізація людини, засвоєння прийнятих суспільством моральних і правових норм починається з раннього дитинства. Це активний і діяльнісний підхід, що включає в себе не тільки отримання певної системи знань, але й формування навичок і умінь правильної поведінки в суспільстві, дотримання норм правової культури.

Сучасний розвиток історії, а саме становлення України як незалежної суверенної держави, національної культури та стан духовності українського суспільства зумовив сьогодні об'єктивну потребу звернути особливу увагу на проблему пошуку ефективних шляхів національно-патріотичного та громадянського виховання дітей та учнівської молоді.

У «Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки», Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді відзначено, що в основу системи національно-патріотичного виховання має бути покладено ідеї зміцнення української державності як консолідуючого чинника розвитку суспільства, формування патріотизму у дітей та молоді.

Державна програма «Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України» зазначено: «Мета сучасного освітнього процесу – не тільки сформувати необхідні компетенції, надати ґрунтовні знання з різних предметів, а й сформувати громадянина, патріота; інтелектуально розвинену, духовно і морально зрілу особистість, готову протистояти викликам глобалізації життя».

Виховати патріота-громадянина означає підготувати особистість до участі в розв'язанні нагальних і перспективних завдань громади і держави, причетності до управління її справами, виконання функції громадського діяча та захисника Батьківщини. Однак для цього потрібно сформувати комплекс особистісних якостей і рис характеру, що є основою специфічного способу мислення та спонукальною силою дій, вчинків і поведінки.

Іншими словами, виховна діяльність закладів освіти, функціонування всієї освітньої системи повинні підпорядковуватися стратегічним завданням формування особистості – патріота і громадянина незалежної суверенної України.

Виходячи з умов, що склалися на геополітичній арені сьогодні, **патріотичне виховання** слід розуміти як систематичну та цілеспрямовану діяльність з формування високої патріотичної свідомості, почуття вірності своїй Батьківщині, готовності відстояти її незалежність і територіальну цілісність, служити їй справами і життям.

Мета громадянсько-патріотичного виховання – вироблення переконань, волі й навичок діяти в інтересах і на користь Батьківщині.

Системний характер впливу на вихованців, потужна виховна спрямованість освітньої діяльності, переконливий особистий приклад педагогів, відповідність змісту освіти і методичних форм, плекання громадянськості і патріотизму є запорукою успішної реалізації цієї мети.

У цьому зв'язку, позашкільна освіта, що є невід'ємною складовою сучасного освітнього процесу, є особливо сприятливим соціокультурним середовищем для вирішення цього архіважливого і водночас

багатоаспектного завдання – виховання національно свідомого громадянина-патріота-гуманіста. Адже сучасний заклад позашкільної освіти – це не тільки місце емоційно-психологічної захищеності і душевного комфорту особистості учня, конструктивної співпраці та взаєморозуміння, це заклад, де формується національна свідомість, громадська зрілість, соціальна відповідальність за долю Батьківщини, за свою роль у національно-культурному відродженні України, її розквіті. Саме це і є виховною домінантою у роботі закладу позашкільної освіти на сучасному етапі. Адже сьогоднішньому суспільству, як ніколи, потрібна людина не тільки грамотна, культурна, ментально зорієнтована й духовно зріла, але й енергійна, діяльна, подвижницька, яка свідомо будує своє життя у відповідності з національно-державницькими потребами, ідеалами, інтересами.

Виховна робота Донецького обласного палацу дитячої та юнацької творчості ґрунтується на національній ідеї і спрямована на формування патріотизму як вищої форми вияву духовності.

Громадянсько-патріотичне виховання в ДонОПДЮТ – це комплекс взаємопов'язаних компонентів освітнього процесу, в якому реалізуються основні цілі, завдання, принципи, засоби, методи через використання різноманітних форм виховної роботи в умовах закладу позашкільної освіти.

Провідні цінності виховної системи ДонОПДЮТ:

- патріотизм;
- духовність;
- відповідальність;
- моральність;
- толерантність;
- творчість;
- співпраця.

Риси виховної системи:

- відкрита,
- цілісна,
- цілеспрямована,
- ціннісно орієнтована,
- соціальна.

Пріоритетні напрями громадянсько-патріотичного виховання у ДонОПДЮТ:

- *опанування історичної та духовної спадщини рідного краю* (освоєння багатства традиційної, творчого доробку та життєвого досвіду прославлених земляків – науковців, митців, політичних діячів, борців за волю України; виховання шанобливого ставлення до пам'яті про жертв комуністичного та інших тоталітарних режимів в Україні, зокрема жертв Голодомору, політичних репресій і депортацій, глибока обізнаність із

духовними засадами етносу, його традиціями і звичаями, здатність їх продовжувати, берегти та примножувати; плекання почуття гордості за приналежність до своєї малої Батьківщини);

- *духовне зростання в україномовному середовищі* (засвоєння дітьми багатств української мови як мови побутового спілкування, професійної та духовної культури, державної мови; формування пошани до мови, прагнення її зберігати та збагачувати; усвідомлення, що українська мова як державна належить усім націям, що заселяють Україну, і відіграє важливу роль у забезпеченні національної єдності і міжетнічного спілкування);

- *формування активної громадянської позиції* (засвоєння вихованцями етики громадських відносин, набуття навичок публічної діяльності та громадянської поведінки, формування соціальної активності, поваги до закону, відчуття відповідальності за глибокого розуміння громадянського обов'язку, свою державу; залучення учнівської молоді до практичних справ розбудови нашої державності, членства в органах учнівського самоврядування, дитячих і молодіжних громадських організаціях та об'єднаннях, волонтерських загонах, молодіжних рухах);

- *готовність до захисту України* (формування ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості у дітей та молоді на прикладах героїчної боротьби українського народу за самовизначення і творення власної держави, ідеалів свободи, соборності та державності, успадкованих, зокрема, від княжої доби, українських козаків, Українських Січових Стрільців, армій Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки, учасників антибільшовицьких селянських повстань, загонів Карпатської Січі, Української повстанської армії, українців-повстанців у сталінських концтаборах, учасників дисидентського руху в Україні; виховання на прикладах мужності та героїзму учасників революційних подій в Україні у 2004, 2013-2014 роках, учасників антитерористичної операції в Донецькій та Луганській областях, висвітлення героїзму українців, які боролися в арміях держав – учасників Антигітлерівської коаліції та в рухах опору нацистській Німеччині та її союзникам під час Другої світової війни 1939-1945 років, учасників міжнародних операцій з підтримки миру і безпеки);

- *готовність до творчої продуктивної праці в ім'я України* (залучення дітей до всіх доступних видів творчої діяльності, ознайомлення із реальними перспективами здобуття професійної освіти і працевлаштування в межах регіону, орієнтація на реалізацію життєвих перспектив у межах України, усвідомлення необхідності особистого внеску в розбудову економіки рідного краю).

До основних **принципів** системи громадянсько-патріотичного виховання в ДонОПДЮТ відносяться:

— *принцип національної спрямованості виховання*, який передбачає формування у дітей та учнівської молоді високого рівня національної свідомості і самосвідомості, почуття патріотизму, шанобливого ставлення до історії і культури українського народу, етносу рідного краю;

— *принцип культуровідповідності*, який передбачає формування базової культури особистості, ґрунтованої на морально-духовному досвіді людства, українського народу, населення рідного краю;

— *принцип гуманістичної орієнтації виховання*, який передбачає ціннісне ставлення до дитини, визначає пріоритет її фізичного, психічного і соціального здоров'я, розвиток свідомості, культури потреб, емоційної сприйнятливості, відповідальної поведінки;

— *принцип цілісності виховання*, який передбачає організацію виховного процесу як системи, його спрямованість на гармонійний і різнобічний розвиток особистості, забезпечення наступності напрямів та етапів виховної роботи на різних освітніх рівнях, охоплює всі сфери життєдіяльності дітей та учнівської молоді;

— *принцип соціальної адекватності виховання*, який передбачає приведення у відповідність змісту і засобів виховання соціальної ситуації, в якій організовується виховний процес, забезпечення взаємозв'язку виховних завдань і задач соціального розвитку суспільства, координацію взаємодії соціальних інститутів, причетних до виховання, ефективне здійснення соціально-педагогічного супроводу дитини;

— *акмеологічний принцип*, який передбачає побудову виховного процесу так, щоб вихованець засвоїв найвищі морально-духовні цінності; забезпечує створення умов для оптимальної самореалізації особистості, що формується, розвитку її індивідуальних можливостей і здібностей, міцного й органічного засвоєння нею загальнолюдських і національних цінностей, стратегії життя, яка передбачає постійний рух до здійснення нових, соціально значущих задумів; формування умінь долати труднощі, прогнозувати наслідки своїх учинків; здатності свідомо приймати рішення;

— *принцип адекватності виховання до психологічних умов розвитку особистості*, який передбачає зосередження уваги на дитині, врахування її вікових та індивідуальних особливостей, задоволення фундаментальні потреби дитини (у розумінні, визнанні, сприйнятті, щирому ставленні до неї); вироблення індивідуальної програму її розвитку; стимулювання розвитку в особистості свідомого ставлення до своєї поведінки, діяльності, життєвого вибору;

— *принцип особистісної орієнтації*, який передбачає визнання права особистості на вільний розвиток та реалізацію своїх здібностей; вироблення оптимістичної стратегії розвитку кожного вихованця; спрямовання зусиль на розвиток світогляду, самосвідомості, культури потреб, емоційної сприйнятливості, довільної поведінки, базових якостей особистості;

— *принцип превентивності*, який передбачає здійснення профілактики негативних проявів поведінки дітей та учнівської молоді, вироблення імунітету до асоціальних впливів, запобігання різним проявам деструктивної поведінки.

У процесі здійснення національно-патріотичного та громадянського виховання в ДонОПДЮТ передбачено **реалізацію** таких **виховних завдань**:

- створення цілісної моделі виховної системи, програм, на основі національних, загальнолюдських, полікультурних, громадянських цінностей для виховання національно свідомих громадян патріотів, здатних забезпечити країні мир та гідне місце в цивілізованому світі;
- реалізація особистісно-орієнтованого, діяльнішого творчого та компетентнісного підходу до організації виховного процесу в дитячому колективі;
- впровадження інноваційних здоров'язбережувальних технологій навчання і виховання;
- виховання лідерів-патріотів через діяльність обласної ради лідерів учнівського самоврядування;
- врахування сукупності економічних, соціальних, моральних, вікових особливостей дітей з метою оптимального вибору форм і методів роботи з вихованцями;
- оптимальне поєднання індивідуальних, групових та масових форм організації виховної діяльності, з урахуванням вікових особливостей вихованців;
- використання духовного та педагогічного потенціалу української родини, національних звичаїв і релігійних традицій, історії та культури краю в процесі формування особистості як патріота, громадянина, сім'янина і професіонала;
- інтеграція у виховний процес зусилля батьківської громади, представників державної влади, громадських і благодійних організацій, правоохоронних органів та установ системи здоров'я;
- використання потенціалу туристсько-краєзнавчої роботи у національно-патріотичному вихованні учнівської молоді, популяризації культурного розмаїття, історичної спадщини Донеччини; формування історичної пам'яті підростаючого покоління; забезпечення духовної єдності поколінь.

Успішній реалізації завдань громадянсько-патріотичного виховання в ДонОПДЮТ сприяють:

I. Розгалужена мережа гуртків (у 274 навчальних групах якого 4090 дітей та учнівської молоді віком від 3 до 22 років).

II. Злагоджена діяльність структурних підрозділів:

- школи раннього гармонійного розвитку «Радість»;
- відділу масових заходів та організації дозвілля;

- відділу художньої творчості;
- відділу образотворчого мистецтва та декоративно-ужиткової творчості;

- гуманітарно-науково-технічного відділу;
- відділу методичної роботи.

III. Громадські зв'язки:

- з органами місцевого самоврядування;
- закладами освіти і культури;
- із засобами масової інформації;
- з громадськими об'єднаннями та організаціями.

Діяльність структурних підрозділів

Школа раннього гармонійного розвитку «Радість» охоплює вихованців віком 4-6 років. Основними завданнями роботи «Радості» є створенні умов для формування особистості дитини відповідно до її здібностей, інтересів, формуванні навичок здорового способу життя, сприянні гармонійному розвитку дитячої особистості, формуванні громадянської свідомості вихованців шляхом національно-патріотичного виховання.

Освітні програми розроблені з врахуванням вікових особливостей дітей, на заняттях використовуються ігрові форми, ілюстровані розповіді, бесіди, виконання колективних та самостійних завдань, різноманітні форми практичної роботи, участь у виставках, конкурсах, масових заходах.

Запропоновані види діяльності і відповідним чином організований освітній процес стимулюють розвиток дитячих здібностей, сприяють формуванню комунікативних якостей, дають можливість виявити обдарованість.

Координатором роботи з організації масових та групових виховних заходів є **відділ масових заходів та організації дозвілля**. Щорічно проводить понад 80 організаційно-масових заходів: благодійних акцій, свят, конкурсів, театралізованих дійств, конкурсно-розважальних програм, фестивалів, змагань, концертів.

Виховний ефект вищезгаданих заходів зумовлений:

- залученням великої кількості учасників;
- максимальним врахуванням індивідуальних особливостей вихованців, їхнього досвіду, запитів та інтересів;
- залученням до активної творчої діяльності вихованців усіх вікових категорій;
- варіативністю представлених форм і методів організації дозвілля.

Участь у масових заходах сприяє розвитку пізнавальних інтересів вихованців, позитивно впливає на їх емоційну сферу, дозволяє налагодити творчий діалог між учнями різних освітніх закладів області.

Головною метою **відділу художньої творчості** є створення умов для гармонійного, творчого, інтелектуального, духовного і фізичного розвитку дитини; розвиток естетичних смаків вихованців, збереження, опанування та інтеріоризація національних культурних традицій українського народу, що має перетворитися на духовне джерело сучасного та майбутнього розвитку особистості, її адаптація до життя у суспільстві.

Головним завданням **гуманітарно-науково-технічного відділу** є розвиток здібностей дітей та молоді в сфері освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту, технічної та іншої творчості, здобуття ними первинних професійних знань, вмінь і навичок, необхідних для соціалізації, подальшої самореалізації та професійної діяльності.

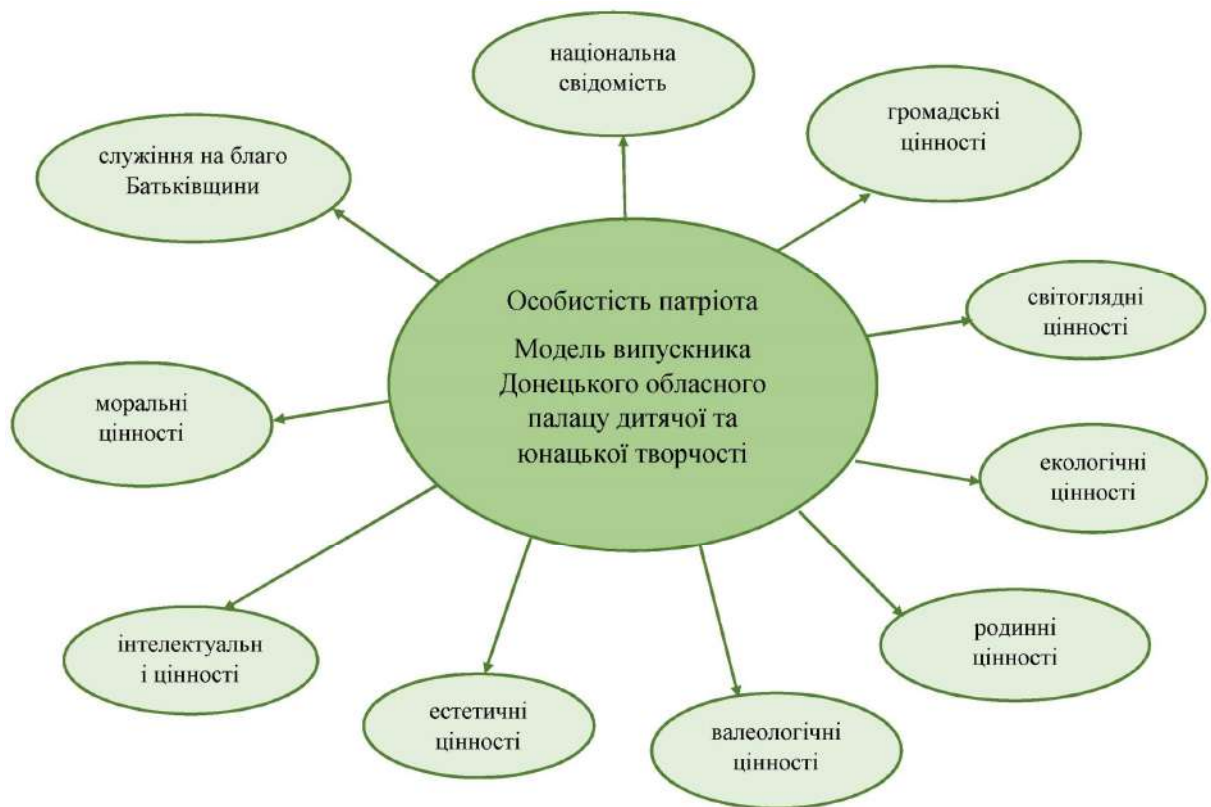
Методичний відділ – відділ аналітичної, організаційної, діагностичної, пошукової, інформаційної діяльності, що заснована на досягненнях науки та використанні перспективного педагогічного досвіду і ставить за мету удосконалення професійної компетентності педагогічних працівників та підвищення ефективності освітнього процесу.

Відділ образотворчого мистецтва та декоративно-ужиткової творчості – це простір для розвитку та самореалізації особистості вихованця в галузях образотворчого мистецтва та декоративно-ужиткової творчості.

Діяльність відділу зорієнтована на вивчення і популяризацію давніх та сучасних видів українського декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва; ознайомлення з українськими календарно-обрядовими дійствами. Навчальні заняття, майстер-класи з різних видів ужиткового мистецтва, участь у фестивалях, конкурсах, зустрічі з цікавими людьми створюють умови для оволодіння дітьми навиками допрофесійної підготовки, спонукають дітей до активної творчості, вчать спілкуватися, формувати особисті якості, що сприятимуть їхній самореалізації в дорослому житті.

ДОДАТКИ

Психолого-педагогічне забезпечення розвитку національно свідомої особистості – патріота, громадянина України

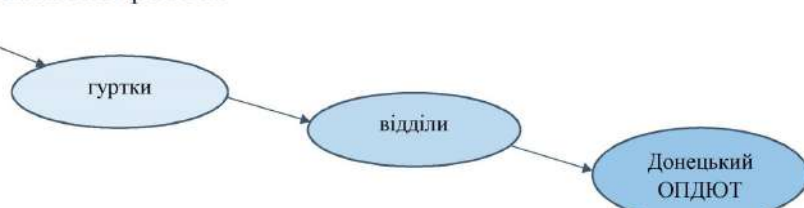
- Система навчання, підвищення кваліфікації, педмайстерності педагога

- Діагностика творчої особистості дитини, визначення нахилів, уподобань

- Планування системи виховної роботи

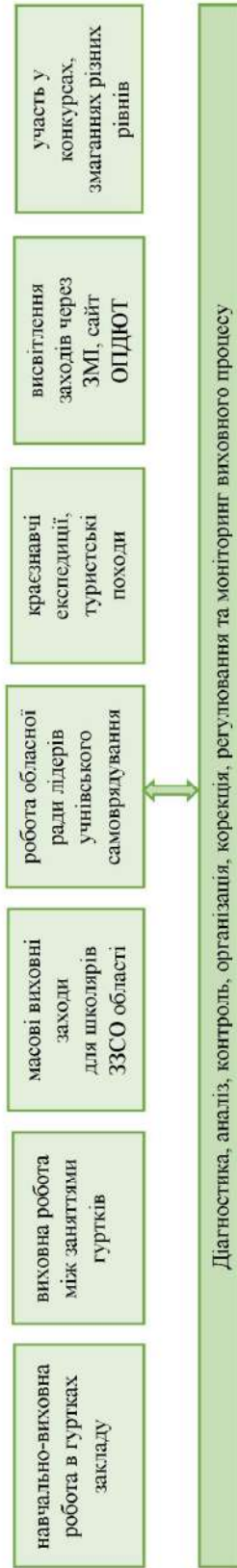
МОДЕЛЬ СИСТЕМИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ЛОНЕЦЬКОГО ОБЛАСНОГО ПАЛАТУ ДИТЯЧОЇ ТА ЮНАЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ

Провідна ідея: становлення громадянина України, патріота своєї країни, готового самостійно робувати її як суверенну, незалежну, демократичну, правову і соціальну державу, здатного виявляти національну гідність, знати свої обов'язки і права, швидко адаптуватися до змін, сприяти громадянському миру і злагоді в суспільстві, поводитися компетентно, бути конкурентоспроможним, успішно самореалізуватися в соціумі як громадянин, сім'янин, професіонал, носій культури.

Мета: виховання національно свідомого громадянина-патріота незалежної України, що живе з Україною в серці, вірою в Бога і благодатною любов'ю до дітей, який володіє глибоким розумінням громадянського обов'язку, готовий у будь-який час стати на захист Батьківщини.

- ❖ сприянні розвитку фізичного, психічного та духовного здоров'я, задоволення естетичних та культурних потреб особистості;
- ❖ підтриманні кращих рис української нації – працелюбності, прагнення до свободи, любові до природи та мистецтва, поваги до батьків та родини;
- ❖ забезпеченні духовної єдності поколінь, виховання поваги до батьків, людей похилого віку, турбота про молодших та людей з особливими потребами;
- ❖ відновленні й вшануванні національної пам'яті;
- ❖ формуванні духовних цінностей українського патріота: почуття патріотизму, національної свідомості, любові до українського народу, його історії, Української Держави, рідної землі, родини, гордості за минуле і сучасне на прикладах героїчної історії українського народу та кращих зразків культурної спадщини;
- ❖ формування мовної культури, оволодіння та вживання української мови як духовного коду нації;
- ❖ виховання правової культури, поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки – Герба, Прапора, Гімну України та історичних святинь;
- ❖ забезпеченні сприятливих умов для самореалізації особистості відповідно до її інтересів та можливостей.

Шляхи реалізації громадянсько-патріотичного виховання в ОПДЮТ

Результативність

Формування національно свідомого громадянина – патріота здатного забезпечити країні гідне місце в цивілізованому світі особистості, яка своєю діяльністю любов'ю до Батьківщини прагне створення умов для вільного саморозвитку і збереження індивідуальності, сформованості почуття патріотизму, яке означає прояв особистістю любові до свого народу, поваги до українських традицій, відчуття своєї належності до України, усвідомлення спільності власної долі з долею Батьківщини, досконале володіння українською мовою.

Підписано до друку 11.06.2019 р.
Формат 60x84 1/16. Ум. др. арк. 2,0.
Наклад 50 прим. Зам. № 1456.

Видавництво Б. І. Маторіна

84116, м. Слов'янськ, вул. Г. Батюка, 19.
Тел.: +38 06262 3-20-99; +38 050 518 88 99. E-mail: matorinb@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК №3141, видане Державним комітетом телебачення та радіомовлення України від 24.03.2008 р.
